

Pripomienky Priateľov Zeme – SPZ k zámeru vybudovať „Centrum cirkulárnej ekonomiky Zavar“

V Haluziciach 6. augusta 2020

Pripomienka č. 1:

Názov navrhovaného zariadenia ako „Centra cirkulárnej ekonomiky Zavar“ je v úplnom rozpore s hlavnou činnosťou tejto investície, ktorým je energetické zhodnocovanie odpadov. Pomer plánovanej „recyklácie“ odpadov a energetického zhodnotenia odpadov 1:6 (30 000 t „zrecyklovaného“ a 200 000 t energeticky zhodnoteného odpadu za rok) neopravňuje investora nazvať túto investíciu len ako Centrum cirkulárnej ekonomiky, takýto názov je zavádzajúci a vo vzťahu ku skutočnej činnosti v tomto zariadení nepravdivý. Z uvedeného dôvodu žiadame tento názov zariadenia zmeniť.

Odôvodnenie:

Obehové hospodárstvo (nesprávne nazývané „Cirkulárna ekonomika“) neznamená „waste to energy“, ale „waste to product“, čo znamená, že produkty po ukončení ich životnosti sú, opraviteľné, upraviteľné, opäť použiteľné alebo recyklovateľné. Zariadenie, ktorého hlavnou činnosťou nebude príprava na opätovné použitie, oprava a úprava vyhodnených produktov a recyklácia odpadov, ale spaľovanie odpadov spojeného s jeho energetickým zhodnotením nemôže mať tento názov.

Keď sa pozrieme na samotný zámer Centra cirkulárnej ekonomiky, tak je evidentné, že cieľom centra nebude zvyšovať mieru recyklácie. V prvej etape je pomer „recyklovaných“ a spaľovaných odpadov 23 % ku 77 %. V druhej etape sa tento rozdiel ešte prehĺbuje na 13 % ku 87 %. V oboch prípadoch v neprospech triedeného zberu a recyklácie.

Aj keď zo zámeru nie je úplne jasné, aká bude zvozová oblasť, tak jednoduché prepočty hovoria o tom, že keď predkladateľ zámeru uvažuje na vybudovaní spaľovne s kapacitou 200 000 ton odpadu, tak nemá záujem znižovať množstvo objemného a zmesového odpadu. Celková produkcia KO v celom trnavskom okrese v roku 2018 bola 68 500 ton. Ak z toho chceme zrecyklovať 65 % (ciele EU), tak nám zostane iba necelých 24-tisíc ton.

Pripomienka č. 2:

Na strane 6 sa uvádza, že Centrum cirkulárnej ekonomiky Zavar uvažuje s kapacitou recyklácie 30 000 ton odpadov ročne... Nikde v dokumente sa však žiadna recyklácia neuvádza. Podľa zámeru sa bude jednať len o úpravu odpadov, ktorý sa následne bude posilať na recykláciu alebo energetické zhodnotenie. Žiadame upraviť vetu tak, aby zodpovedala skutočnosti.

Odôvodnenie

Vety tohto typu považujeme za účelové zavádzanie čitateľov zámeru. Pojem recyklácie je presne definovaný v zákone č. 79/2015 Z. z. v znení neskorších predpisov. Činnosť CCE nezodpovedá tejto definícii.

Pripomienka č. 3:

Na str. 7 zámeru je uvedené: *“Záväznými cieľmi sú stanovené lehoty platné aj pre našu krajinu, týkajúce sa obmedzenia skládkovania na maximálne 10% a miery recyklovania a iného zhodnocovania komunálneho odpadu na úrovni 65% do roku 2035. Tieto ciele sú v súlade s koncepciou prekladaného zámeru CCE“*

Požadujeme upraviť odsek tak, aby zodpovedal skutočnosti. Nesúhlasíme so znením tohto odseku, pretože uvedený cieľ 65% sa týka výlučne recyklácie a prípravy na opätovné používanie a nie ako je v tejto vete uvedené ako *„miera recyklovania a iného zhodnocovania komunálneho odpadu.“* Druhá veta je z uvedeného dôvodu nepravdivá a žiadame ju zo zámeru odstrániť.

Odôvodnenie

Členské štáty EÚ sú povinné prijať také opatrenia, ktoré zabezpečia dosiahnutie týchto cieľov:

- do roku 2025 sa zvýši miera prípravy na opätovné použitie a miera recyklácie komunálneho odpadu najmenej na 55 hmotnostných %;
- do roku 2030 sa zvýši miera prípravy na opätovné použitie a miera recyklácie komunálneho odpadu najmenej na 60 hmotnostných %;
- do roku 2035 sa zvýši miera prípravy na opätovné použitie a miera recyklácie komunálneho odpadu najmenej na 65 hmotnostných %

Ako vyplýva z kontextu záväzných cieľov, takýmito opatreniami nemôže byť spaľovanie ani energetické zhodnocovanie odpadov, nakoľko sa v žiadnom prípade nejedná o recyklačné procesy ani prípravu na opätovné používanie.

Naopak v Oznámení Komisie o úlohe energetického zhodnocovania odpadu v obehovom hospodárstve z 26.1.2017 sa uvádza, že členské štáty by pri plánovaní nových zariadení na energetické zhodnocovanie na spracovanie nerecyklovateľných odpadov mali dôkladne posúdiť vplyv recyklačných cieľov na dostupnosť vhodného odpadu, dostupnú kapacitu existujúcich zariadení spoluspaľovania a spaľovacích zariadení (vrátane cementární), ale aj plánované alebo existujúce kapacity v susedných krajinách. Toto oznámenie nabáda členské štáty k opatrnosti pri plánovaní nových kapacít na energetické zhodnocovanie odpadov a upozorňuje, že pred energetickým zhodnocovaním odpadov sú v záväznej odpadovej hierarchii ešte tri prioritnejšie oblasti, na ktoré sa je potrebné zamerať – predchádzanie vzniku odpadov, príprava na opätovné používanie a recyklácia odpadov.

Pripomienka č. 4:

Na str. 12 sa uvádza, že *„Nakladanie s odpadmi v riešenom zvozovom regióne je momentálne postavené na systéme lineárnej ekonomiky“*, čo nie pravdivé tvrdenie, pretože napr. samotné mesto Trnava má vybudované zariadenie na zhodnocovanie odpadov formou dotriedňovania zmesového komunálneho odpadu na TAP ako aj na úpravu vytriediteľných zložiek

komunálneho odpadu. Okrem tohto zariadenia sa v Trnave ešte nachádza zariadenie na dotriedňovanie zložiek komunálneho odpadu z triedeného zberu a kompostáreň. Úroveň vytriedenia komunálnych odpadov v meste Trnava za rok 2019 bola 46,55%, čo síce nie je stále dostatočným výsledkom pre napĺňanie recyklačných cieľov EÚ, avšak v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi je tento výsledok pokrokom, ktorý je potrebné len zlepšovať.

Požadujeme preformulovať túto vetu v súlade so skutočnosťou, aby jej znenie nebolo zavádzajúce.

Odôvodnenie:

Takto formulovaná veta zavádza čitateľa tohto zámeru a vytvára dojem, že v dotknutom území sa „nič s odpadmi nedeje“. Trnava má pritom pomerne účinný triedený zber, ktorý dosiahol v roku 2019 úroveň 46,55 % vytriedenia komunálnych odpadov, má vybudované zariadenie na mechanicko-biologickú úpravu na úpravu zmesového komunálneho odpadu a aj vlastnú kompostáreň.

Pripomienka č. 5:

Na str. 13 sa uvádza – „že CCE bude schopné prijať, dotriediť a upraviť jednotlivé zložky nie nebezpečného KO a priemyselného odpadu..., čím sa výrazne zvyšuje miera materiálového zhodnotenia odpadov“. Požadujeme doplniť, aký bude rozdiel medzi súčasným dotriedňovaním a úpravou vytriedených zložiek KO a tým, ktoré bude robiť CCE. Doterajšia prax preukázala, že len dotriedňovanie a úprava už vytriedených odpadov pri zdroji, má len minimálny vplyv na zvyšovanie miery recyklácie.

Odôvodnenie

Túto vetu považujeme za nepravdivú. Nepoznáme žiaden príklad z praxe, ktorý by takéto konštatovanie uvedené v Zámere potvrdil. Na zvyšovanie miery recyklácie vplývajú iné faktory. Na to, aby sme mohli viacej recyklovať, tak musíme hlavne viac vytriedených zložiek vyzbierať. K tomu potrebujeme splniť 4 základné predpoklady – zabezpečiť komfortnú zberovú infraštruktúru, cielené a opakujúce sa vzdelávanie, zaviesť kontrolu dodržiavania zavedeného systému a motivácia formou „plať, koľko odpadu vyhadzuješ“. CCE ani jeden z týchto faktorov nezlepšuje, preto nemôže ani výrazne zvýšiť mieru materiálového zhodnotenia.

Samotný zámer Centra cirkulárnej ekonomiky hovorí o tom, že cieľom centra nebude zvyšovať mieru recyklácie. V prvej etape je pomer „recyklovaných“ a spaľovaných odpadov 23 % ku 77 %. V druhej etape sa tento rozdiel ešte prehĺbuje na 13 % ku 87 %. V oboch prípadoch v neprospech triedeného zberu a recyklácie.

Pripomienka č. 6:

Na str. 14 sa uvádza „spracovanie elektroodpadu bude prebiehať ručne s použitím ľahkého náradia. Na vyčlenenej ploche budú elektrospotrebiče rozoberané na jednotlivé komponenty. Odtiaľto budú jednotlivé vytriedené súčasti odvázané nákladnými automobilmi ako surovina na ďalšie využitie.“ Požadujeme do zámeru doplniť množstvá a druhy elektroodpadov, s ktorými bude v zariadení nakladané a akým spôsobom bude nakladané s elektroodpadom kategórie N – nebezpečný.

Odôvodnenie:

Upozorňujeme, že navrhovaným spôsobom nie je možné rozoberať elektroodpad kategórie N – nebezpečný. Ich podiel z celkového vyzbieraného množstva elektroodpadu v SR bol v roku 2018 až 43 %.

Považujeme budovanie nového zariadenia na spracovanie elektroodpadu ako zbytočné a ekonomicky neefektívne. V trnavskom okrese sa v roku 2018 vyzbieralo 210 ton elektroodpadov. Ak vezmeme do úvahy celoslovenský pomer elektroodpadov kategórie N (43 %), tak nám zostane 120 ton elektroodpadu. Pri takýchto množstvách hrozí zriadenie najprimitívnejšieho spôsobu rozoberania – „kladivo a píłka“, čo je určite v rozpore s BAT technológiami...

Navyše, podľa vyjadrenia zástupcov organizácií zodpovednosti výrobcov pre elektrozariadenia súčasné kapacity presahujú takmer trojnásobne potreby SR. Z toho vyplýva, že žiadne ďalšie zariadenie na demontáž/úpravu/spracovanie elektrozariadení v SR nepotrebujeme.

Pripomienka č. 7:

Na str. 26 sa uvádza, že „*Hlavný dôvod situovania navrhovanej činnosti do predmetného územia je potreba zavedenia cirkulárnej ekonomiky odpadov v danom regióne v súlade so záväzkami SR voči európskej legislatíve*“. Požadujeme túto vetu vynechať, pretože v kontexte skutočného charakteru navrhovanej činnosti je táto veta zavádzajúca. Navrhovaná činnosť z dôvodu jej hlavnej aktivity – energetického zhodnotenia odpadov by vôbec nepomohla zavádzaniu cirkulárnej ekonomiky odpadov, ba práve naopak, jej prevádzkou by došlo k zablokovaniu rastu recyklačných činností odpadov.

Odôvodnenie:

V „Novom akčnom pláne EÚ pre obehové hospodárstvo“ sa vôbec neráta s podporou a s rozširovaním energetického zhodnotenia odpadov, ktoré znamená plytvanie jeho materiálovým potenciálom. EÚ v tomto dokumente predstavila prechod na model regeneračného rastu, ktorý znamená, že v nadchádzajúcom desaťročí je potrebné usilovať sa o zníženie stopy spotreby a zdvojnásobenie miery využívania obehového materiálu, čo znamená jeho opätovného použitie a recykláciu. Uvedená navrhovaná investícia, vzhľadom na jej nosnú činnosť, nepredstavuje zavádzanie cirkulárnej ekonomiky odpadov v danom regióne.

Pripomienka č. 8:

Na str. 26 a 27 sa uvádza, že „*konceptia Centier cirkulárnej ekonomiky je plne v súlade s Programovým vyhlásením vlády na obdobie rokov 2020 – 2024, v ktorom sa vláda zaviazala vytvoriť podmienky na zvýšenie miery energetického zhodnocovania komunálneho odpadu vzniknutého na Slovensku*.“ Toto konštatovanie je vytrhnuté z kontextu. Je to síce pravda, ale tento záväzok sa vzťahuje iba na tie komunálne odpady, ktoré nemožno efektívne materiálovo recyklovať. Ďalej sa v Programovom vyhlásení vlády uvádza, že vláda SR sa zameria na znižovanie skládkovania odpadov, ale dôraz bude klásť na predchádzanie vzniku odpadov a ich recykláciu. Preto požadujeme, aby táto veta bola zo zámeru vynechaná.

Odôvodnenie:

Programové vyhlásenie vlády nehovorí nič o výstavbe nových zariadení na energetické zhodnocovanie odpadov, ani o podpore energetického zhodnocovania zmesových komunálnych odpadov. Podľa doteraz medializovaných informácií, MŽP SR podporuje energetické zhodnocovanie odpadov vznikajúcich na Slovensku v existujúcich zariadeniach. Vzhľadom na produkciu komunálnych odpadov v SR, dlhodobý vývoj ich množstiev a záväzné recyklačné ciele, ktoré musí SR do roku 2035 dosiahnuť, musíme konštatovať, že kapacity na energetické zhodnocovanie odpadov v SR presahujú potreby SR.

Pripomienka č. 9:

Na str. 27 sa uvádza, že *„Výstavba zariadenia centra cirkulárnej ekonomiky sa z tohto pohľadu javí ako jediná možná cesta pre odklonenie odpadu od skládkovania s jeho všetkými nepriaznivými dôsledkami.“* S týmto tvrdením nemôžeme súhlasiť. Naopak príklady z praxe ukazujú, že budovanie podobných zariadení, ktorých majoritnou funkciou je spaľovanie alebo energetické zhodnocovanie odpadov síce zníži množstvo skládkovaných odpadov, ale na druhej strane brzdí rozvoj aktivít na predchádzanie vzniku odpadov a ich recykláciu. Požadujeme túto vetu zo zámeru odstrániť, pretože je nepravdivá a zavádza čitateľov.

Odôvodnenie:

Porovnateľné výsledky v pohľadu odkláňania odpadu od skládkovania môžeme dosiahnuť aj napr. kombináciou mechanicko-biologickej úpravy (MBÚ) nerecyklovateľného odpadu a energetického zhodnocovania tuhých alternatívnych palív (TAP) v cementárňach. Z pohľadu ochrany životného prostredia a zdravia ľudí je vyššie spomenutá kombinácia ešte priaznivejšia ako akákoľvek iná forma nakladania s KO. Z pohľadu ekonomickej náročnosti je vyššie spomenutá alternatíva tiež priaznivejšia. Predpokladaná investícia uvedená v zámere CCE by pokryla náklady na vybudovanie 20 špičkových zariadení na MBÚ, ktoré by kapacitne prevyšovali potreby SR na nerecyklovateľný odpad. Ostatné zariadenia nadväzujúce na MBÚ sú v SR už vybudované v dostatočnej kapacite.

Pripomienka č. 10:

Na str. 28 sa uvádza, že *„Realizácia navrhovanej činnosti v predmetnej lokalite neobmedzí žiadnu z jestvujúcich prevádzok“.* Takéto konštatovanie nie je podložené prehľadom existujúcich prevádzok na triedenie, úpravu komunálnych odpadov a prevádzok na recykláciu záujmových odpadov v plánovanom zvozovom území spolu s ich kapacitnými možnosťami, pričom takéto zariadenia v predmetnej lokalite existujú. Požadujeme doplnenie relevantného prehľadu existujúcich prevádzok, ich zamerania a kapacity a až tak posúdiť vplyv CCE na tieto zariadenia.

Pripomienka č. 11:

Na str. 20 sa uvádza: *„Škvára môže byť za účelom lepšieho materiálového zhodnotenia upravovaná na samostatnej komplexnej linke, pozostávajúcej zo systémov dopravníkov, drvičov, triedičov a sít.“*

Na str. 74 *“Škvára môže byť odvážaná na skládku ako vrchný zásyp resp. na ďalšie využitie – materiálové zhodnotenie do stavebného materiál. Navrhovaný koncept predpokladá, že*

škvaru bude odoberať externý odberateľ na materiálové zhodnotenie. Za účelom lepšieho materiálového zhodnotenia môže byť škvara upravovaná na komplexnej linke, z ktorej výstupnými prúdmi by boli inertný materiál rôznej zrnitosti (na základe požiadaviek odberateľa) a železné a neželezné frakcie kovov.”

Požadujeme, aby sa možnosť materiálového zhodnotenia škvary vylúčila, pretože táto možnosť je len v teoretickej rovine. V praxi je častokrát jediným možným ďalším nakladaním s ňou je len zneškodnenie na skládke odpadov.

Odôvodnenie

Existujú príklady, kedy sa škvara použila napr. pri výstavbe ciest a následne boli v nej zistené zvýšené hodnoty obsahu nebezpečných látok. Pri spaľovaní odpadov, ktoré navrhovateľ uvádza, nie je možné zaručiť, aby každý výstup škvary dosahoval limitné hodnoty ukazovateľov pre ostatný odpad, tobôž nie pre inertný odpad. Z uvedeného dôvodu by bolo vnášanie škvary do životného prostredia napr. primiešavaním do stavebných materiálov hazardom kvôli ohrozeniu zdravia obyvateľstva. Ako príklad, ako nakladajú podobné zariadenia so škvarou môžeme uviesť ZEVO “Die Müllverbrennungsanlage Spittelau“ vo Viedni. Po spálení 250-tisíc ton KO, vznikne cca 60-tisíc ton škváry, popola a kalov, ktoré končia na skládke odpadov v Nemecku.

Pripomienka č. 12:

Požadujeme vypracovať detailnú zvozovú štúdiu (detailné kapacitné posúdenie) týkajúcu sa CCE s uvedením predpokladaných zdrojov odpadov, množstiev odpadov a materiálov, ktoré sa budú do zariadenia dovážať a zo zariadenia odvážať.

Odôvodnenie:

V zámere na str. 28 je uvedené, že výstavbou CCE nedôjde k významnej zmene existujúcej dopravnej infraštruktúry v území. Na str. 62 je odhadované množstvo prejazdov ťažkých vozidiel do zariadenia. Počas týždňa (pondelok až sobota) prejde územím 963 nákladných áut do zariadenia a rovnaké množstvo zo zariadenia. Hmotnosť týchto áut sa bude pohybovať v rozmedzí 5 až 40 ton (podľa veľkosti auta, jeho typu a naplnenosti). Sme názoru, že toto množstvo pri súčasnej vyťaženosti existujúcej dopravnej infraštruktúry bude mať významný vplyv na zníženie priepustnosti ciest v dotknutom území, ako ďalších negatívnych vplyvov. Napr. hluk v sledovaných oblastiach už v súčasnosti prekračuje prípustne hodnoty a doprava do CCE tento stav ešte zhorší.

Pripomienka č. 13:

Na strane 84 sa uvádza, že prevádzka CCE je zo socioekonomického hľadiska hodnotená ako dlhodobý významný – pozitívny. Nie je v zámere uvedené, z čoho navrhovateľ vychádza. Žiadame o predloženie socio-ekonomickej štúdie vplyvu CCE na obyvateľov v dotknutom území.

Odôvodnenie:

Výstavba a prevádzka ZEVO je drahá a to sa premietne do cien za odpad pri vstupe. Náklady na OH v obciach musia byť hradené z miestneho poplatku za KO a DSO. Tu predpokladáme výrazne zvýšenie poplatku oproti súčasnosti vo všetkých obciach v regióne. Drahšie budú poplatky aj v porovnaní s adekvátnymi alternatívami tohto zariadenia. Negatívne vnímame aj

monopolizáciu odpadového hospodárstva v záujmovom území, kde hrozí zánik pracovných miest v existujúcich zariadeniach. Tieto faktory určite nevytvárajú pozitívny socio-ekonomický vplyv na obyvateľov.

Pripomienka č. 14:

Na str. 89 sa uvádza: „Ak by sa navrhovaná činnosť neralizovala, zostalo by nakladanie s odpadmi v riešenom zvozo-vom regióne postavené na systéme lineárnej ekonomiky, ktorá je charakteristická jednosmerným lineárnym procesom „výroba – spotrebuj – zahod“ zameraným na maximalizáciu spoločenského bohatstva a zisku, ktorý nadmerne spotrebováva prírodné zdroje, produkuje nekontrolovateľné množstvo odpadov s negatívnym vplyvom na prírodné zdroje a životné prostredie.“

S týmto vyjadrením navrhovateľa nesúhlasíme a žiadame o úpravu tejto časti podľa skutočnosti.

Odôvodnenie:

Hlavnou činnosťou pri tejto investícii je spaľovanie odpadov s využitím energetického potenciálu odpadu, čo v žiadnom prípade nie je riešením na odvrátenie systému lineárnej ekonomiky, ale práve naopak môže trend lineárnej ekonomiky skôr podporovať. Pri energetickom zhodnocovaní odpadu sa jednosmerný linerálny proces „výroba – spotrebuj – zahod“ zachováva a dokonca nie je daná ani možnosť na odklonenie odpadov na materiálové zhodnotenie, na smerovanie k cirkulárnej ekonomike. Energetické zhodnocovanie odpadu si vyžaduje kapacitne konštantné veľké množstvo odpadov a ich kontinuálny prísun do spaľovne, čo brzdí úsilie na zvyšovanie miery recyklácie komunálnych odpadov v obciach a mestách, z ktorých by sa mal tento odpad na energetické zhodnotenie zväzť. Druhá vec je, že v EÚ už existujú príklady (vo väčších regiónoch ako je TT kraj), že sa odpadové hospodárstvo dá robiť aj bez výstavby nových zariadení na energetické zhodnocovanie odpadov (napr. CCE). Tieto regióny už teraz plnia prísne recyklačné ciele, dokonca ich v mnohých prípadoch prekračujú.

Pripomienka č. 15:

Na strane 89 sa ďalej píše, že navrhovaná činnosť je v súlade s územnoplánovacími dokumentami obce Zavar a Trnava. S týmto tvrdením nesúhlasíme, pretože plánovaná činnosť je v rozpore s ÚP obce Zavar. Žiadame túto časť upraviť podľa skutočnosti.

Pripomienka č. 16:

Nesúhlasíme s vyjadrením navrhovateľa o predpoklade alebo o možnosti využitia tepla zo spaľovne:

- na str. 18: „teplo z výmenníkovej stanice sa predpokladá využívať jednak v areáli na vykurovanie a prípravu teplej vody, jednak časť tepla bude dodávaná hlavne vo vykurovacom období externým odberateľom.“
- na str. 25: „horúcovod sa predpokladá vybudovať ku kostrovému rozvodu Trnavskej teplárenskej, a.s., ktorá vedie popri areáli PATT Trnava ako ďalšom možnom odberateľovi tepla, k priemyselným odberateľom v priemyselnom parku Trnava – Zavar, do budúceho areálu CT Park Trnava II, do jestvujúceho areálu CT Park Trnava I.

Celý rozvod má prenosovú kapacitu asi 10 MW a môže slúžiť aj ako spojnica TAT-priemyselný park Zavar-CT-Park Trnava.“

- na str. 60: *„dodávka tepla z navrhovaného zariadenia je možná pre nasledovných odberateľov v dostupnej vzdialenosti: - sústava centralizovaného zásobovania teplom spoločnosti Trnavská teplárenská, a.s., - Priemyselný park Trnava – Zavar, - Polyfunkčný areál Trnava – PATT“.*

Vo všetkých troch vyššie uvedených prípadoch ako riešiť nakladanie s teplom navrhovateľ uvádza, že ide o predpoklad alebo o možnosť resp. predstavu navrhovateľa ako riešiť situáciu s tepelnou energiou generovanou spaľovňou. Pokiaľ by malo ísť o zariadenie na energetické zhodnotenie odpadov v prvom rade musí byť zaručené efektívne využitie kogenerácie kombinovanej výroby elektrickej energie a tepla. Nie je možné riešiť výstavbu energetického zariadenia bez prídavnej infraštruktúry na zásobovanie teplom, v opačnom prípade by takéto zariadenie bolo len spaľovňou odpadov s príspevkom ničenia materiálneho potenciálu odpadov, s príspevkom odkláňania od cieľa klimatickej neutrálnosti ako aj so škodlivým vplyvom generovaného tepla na klímu.

Pripomenka č. 17:

Na str. 90 sa uvádza, že *„Navrhovaná činnosť je tiež v súlade s Programom odpadového hospodárstva mesta Trnava na roky 2016-2020 (jún 2019), v ktorom sa uvádza potreba:*

- *zvýšiť úroveň triedeného zberu komunálneho odpadu čím sa zabezpečí zvýšenie miery zhodnotenia komunálneho odpadu a zníženie množstva zneškodňovaného komunálneho odpadu,*
- *v prípade priaznivého vývoja ekonomických ukazovateľov prevádzkovať zariadenie na zhodnocovanie odpadov, v ktorom sa vzniknutý zmesový komunálny odpad spracuje na výsledný produkt – tuhé alternatívne palivo určené na ďalšie využitie, a tak minimalizovať množstvo zmesového komunálneho odpadu určeného na zneškodnenie skládkovaním.*

V smernej časti Programu odpadového hospodárstva je tiež konštatované, že v danom regióne by mohlo byť v budúcnosti blízko dostupné napr. zariadenie na energetické zhodnocovanie odpadov (odklon od skládkovania, úplná eliminácia ukladania odpadu na skládku)“

Nesúhlasíme s vyjadrením navrhovateľa o súlade s Programom odpadového hospodárstva mesta Trnava na roky 2016-2020 vo vzťahu k uvedeným opatreniam. Požadujeme úpravu tohto odseku podľa skutočnosti.

Odôvodnenie:

Vzhľadom na hlavnú činnosť navrhovanej investície – energetické zhodnotenie odpadov, takáto činnosť nezvýši úroveň triedeného zberu komunálneho odpadu, ba práve naopak. Zvýšenie úrovne triedeného zberu nie je potrebné z dôvodu energetického zhodnotenia, ale z dôvodu materiálového zhodnotenia. Priamo v meste Trnava sa nachádza zariadenie na zhodnocovanie komunálnych odpadov, ktoré má ročnú kapacitu 40 000 t odpadov a ktorého výsledným produktom je tuhé alternatívne palivo. Zvýšením úrovne triedeného zberu komunálneho odpadu, ktorému napomôže aj blížiaci sa povinnosť zberu biologicky rozložiteľného kuchynského odpadu, využitie celkovej kapacity vyššie uvedeného zariadenia pre výrobu tuhého alternatívneho paliva ako aj rozšírenie kapacity a modernizácia už

existujúcej kompostárne má Trnava a jej okolie všetky predpoklady na splnenie cieľov odpadového hospodárstva. Vybudovanie zariadenia na energetické zhodnocovanie komunálnych odpadov s ročnou kapacitou najmenej 200 000 t zmesového komunálneho odpadu, objemného odpadu, priemyselného odpadu a nerecyklovateľných zložiek z triedeného odpadu by znamenalo brzdenie až znemožnenie realizácie zvyšovania miery recyklácie v zvozovej oblasti odpadov a tým ohrozenie splnenia záväzných cieľov EÚ v OH ohľadom zvyšovania miery recyklácie KO až na úroveň 65% v roku 2035. Problému nadmerných kapacít na energetické zhodnocovanie a ohrozeniu splnenia recyklačných cieľov čelia už niektoré štáty európskej únie – Fínsko, Švédsko, Dánsko, Nemecko. Samotná Európska komisia už v roku 2017 vo svojom oznámení z 26. 01. 2017 ohľadom „The role of waste –to-energy in circular economy“ poukázala na príklad mesta Ľubľany, ktoré dokázalo prejsť na vysokú úroveň triedeného zberu komunálneho odpadu (60%) modernizáciou infraštruktúry odpadového hospodárstva bez výstavby zariadenia na energetické zhodnotenie odpadov.

Pripomienka č. 18:

Na str. 90 sa uvádza, že *„Navrhovaná činnosť je aj plne v súlade so strategickým dokumentom Energetická koncepcia mesta Trnava. V aktualizovanej koncepcii mesta Trnava v oblasti tepelnej energetiky (2019) sa ako odporúčania uvádzajú:*

- *V nadväznosti na skutočnosť, že existujúce dva zdroje tepla v Trnavskej teplárenskej, a.s., budú po roku 2023 na hranici životnosti, súčasne prevádzka JE JB môže byť na základe „politických rozhodnutí“ napriek požadovanému technickému stavu obmedzená, treba zvážiť možnosť prípravy projektu alternatívneho zdroja tepla.*
- *Vychádzajúc z potreby riešenia odpadu tak v meste Trnava, ako aj v regióne západoslovenského kraja, zamerať sa na lepšie využitie európskych fondov pre riešenie energetického zhodnotenia odpadov.“*

Nesúhlasíme s navrhovateľom prezentovaným súladom navrhovanej činnosti s aktualizovanou Energetickou koncepciou mesta Trnava, pretože navrhovateľ z 13 odporúčaní v tomto dokumente vytrhol a použil pre svoju argumentáciu len dve jemu vyhovujúce odporúčania. Navyše to prvé odporúčanie nehovorí konkrétne o zdroji tepla využívajúci energiu z odpadu, ale len všeobecne o alternatívnom zdroji tepla a to druhé odporúčanie zase uvádza využitie európskych fondov pre riešenie energetického zhodnotenia odpadov, ktoré je už v súčasnosti nepoužiteľné, pretože takáto podpora neexistuje. Európska komisia už v roku 2017 vo svojom oznámení z 26. 01. 2017 ohľadom „The role of waste –to-energy in circular economy“ uviedla, že *„je odhodlaná zabezpečiť financovanie na podporu možností spracovania odpadu v súlade s hierarchiou odpadového hospodárstva a že prioritou bude predchádzanie vzniku odpadu, opätovné použitie, triedený zber a recyklácia.“* a teda s podporou energetického zhodnocovania odpadov neráta.

Okrem horeuvedených dvoch odporúčaní, ktoré uviedol navrhovateľ, sú tam ešte odporúčania, ktoré naopak potvrdzujú, že s energetickým zhodnocovaním odpadov sa neráta napr.:

- *„Využívať existujúci funkčný a efektívny systém diaľkového zásobovania teplom horúcovodnou tepelnou sieťou do odovzdávacích staníc, využívajúci kombinovanú výrobu elektriny a tepla z jadrovej elektrárne Jaslovské Bohunice, aj s ohľadom na plánované zachovanie jadrovej elektrárne V2 v nasledujúcich rokoch.*

- *V meste Trnava a jeho okolí sa okrem jadrovej elektrárne Jaslovské Bohunice nachádzajú i ďalšie nové a potenciálne zdroje energie, ako zariadenia Trnavskej teplárenskej, a.s., bioplynky a pod. Potenciál týchto zdrojov možno v prípade potreby využiť pre zásobovanie mesta Trnava.“*

V meste Trnava nie je potrebné riešiť iné zásobovanie teplom, keďže väčšina potrebného tepla pochádza z atómovej elektrárne v Jaslovenských Bohuniciach. O výhodách takéhoto zdroja svedčia aj slová p. Trníka - finančného riaditeľa spoločnosti Trnavská teplárenská, a.s., ktorý uviedol: *“ Takúto výrobu môžeme považovať za veľmi ekologickú, pretože tu nevzniká na rozdiel od spaľovania fosílnych palív a biomasy produkcia oxidu uhličitého či tuhých znečisťujúcich látok do ovzdušia. Zároveň je vďaka jadrovému palivu cena tepla v Trnave v porovnaní s inými časťami Slovenska pre našich odberateľov veľmi výhodná a dlhodobá stabilná“.*

Pripomienka č. 19:

V celom dokumente sa tendenčne bagatelizuje vplyv navrhovanej činnosti na zdravie obyvateľov v dotknutom území. Nezdierame s navrhovateľom zámeru jeho optimistický pohľad. Požadujeme vypracovať Hodnotenie zdravotných rizík v rámci posudzovania vplyvov na ŽP v zmysle zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia v znení neskorších predpisov. Požadujeme dôsledne vyhodnotenie kumulatívneho vplyvu existujúceho znečistenia a znečistenia z pripravovaného zariadenia na zdravie ľudí v dotknutom území.

Odôvodnenie:

Samotný zámer CCE konštatuje na str. 47 a 48, že už v súčasnosti je dotknutému územiu predelený 3. stupeň environmentálnej kvality z 3. stupňovej hodnotiacej škály, čo znamená, že sa jedná o silne narušené prostredie. To je spôsobené súčasnou koncentráciou zdrojov znečisťovania, resp. degradácie na celom tomto území. Obávame sa, že príspevok emisií z CCE na znečisťovaní ŽP môže mať negatívny dopad na zdravie obyvateľov žijúcich v dotknutom území.

Pripomienka č. 20:

Požadujeme odôvodnenie navrhovanej kapacity zariadenia. Navrhovanú kapacitu považujeme za neopodstatnenú.

Odôvodnenie:

Podľa dostupných štatistických údajov o vzniku a nakladaní s komunálnymi odpadmi v záujmovom území vyplýva, že v ňom po splnení záväzných recyklačných cieľov nebude dostatok odpadov pre energetické zhodnocovanie. Príklady zo zahraničia poukazujú na dlhoročný negatívny vplyv (20 až 30 rokov) veľkých kapacít zariadení na energetické zhodnocovanie odpadov na rozvoj aktivít na predchádzanie vzniku odpadov a ich recykláciu. Sú doslovne ich brzdou, pretože investičné náklady na tieto zariadenia sa dajú splatiť iba konštantným prísunom veľkých množstiev odpadov do zariadení. V mnohých prípadoch riešia túto situáciu dovozom odpadov zo zahraničia.

Pripomienka č. 21:

V predloženom zámere Centra cirkulárnej ekonomiky **chýbajú** nasledovné informácie, ktoré **požadujeme doplniť**:

1. Predpokladané ročné množstvá odpadov určených na energetické zhodnotenie v členení zmesového komunálneho odpadu, objemného odpadu, priemyselného odpadu a nerecyklovateľných zložiek z triedeného odpadu.
2. Predpokladané druhy odpadov (resp. komodity), ktoré budú určené na opätovné využitie a ich ročné množstvo, ako aj uviesť konkrétne spôsoby ich úpravy v „re-use centre“.
3. Predpokladané druhy odpadov a ich ročné množstvá, ktoré budú určené na recykláciu a vzniknú triedením odpadu.
4. Popis konkrétne navrhovanej technológie vrátane technickej a technologickej schémy, ktorá bude zahŕňať aj schému tokov materiálov, energii, výstupných látok a emisií.
5. Analýza ako navrhovaná činnosť spĺňa požiadavky o najlepších dostupných technikách (vykonávacieho rozhodnutia Komisie (EÚ) z 12. 11. 2019, ktorým sa podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2010/75/EÚ o priemyselných emisiách stanovujú závery o najlepších dostupných technikách (BAT) pre spaľovanie odpadu).
6. Spôsob, lehoty a požiadavky na zisťovanie množstva vypúšťaných znečisťujúcich látok do ovzdušia pri bežnom prevádzkovom režime.
7. Spôsob technického riešenia eliminácie úniku znečisťujúcich látok do ovzdušia v prípadoch havárie, porúch ako aj nábehov a odstavenia prevádzky zariadenia.
8. Konkrétne príklady v súčasnosti prevádzkovaných zariadení na energetické zhodnocovanie odpadov, ktoré majú rovnaké technické a technologické riešenie tak spaľovacieho procesu ako aj filtračných zariadení ako je navrhovaná činnosť.